

Előfizetési árak:

Félsz évre . . . 6 frt — kr.
 Efelé 3 > — >
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Egy hóra — > 50 >
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádasy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó föl-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény inté-
 zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

A nyugoti államok városainak fejlődése, szemben a magyar városokkal.*)

Ha számításba vesszük a nagy különbséget a nyugoti államok és hazánk városai között, első tekintetre feltűnik, hogy ott éppen úgy, mint a római államban, inkább a polgári önérték fejlett, mint a nemzeti érzület. A német nemzet pl ma is csak egy fogalom: lévén az inkább tényleg bajor, szász, porosz, vagy osztrák nemzet, a mely csakugyan csupán földrajzi fogalom. Ellenben látjuk azt, hogy városaik fejlődése a cultura magas fokát elérte — és a vagyonosodást, a függetlenséget városaik biztosították mindenütt a legválságosabb korszakok alatt is.

Fejedelem és nemzet hol karöltve működött közre e városok fejlesztésén, hol egymás érdekei ellenében vívott harcokban használták föl a városokat, természetesen megfelelő viszonzószolgálatok mellett, a melyek privilégiumok alakjában egészen sajátos viszonyokat eredményeztek; még pedig sokszor olyanokat is, a melyek a nevétségességig fokozták sokszor az exkluzivitást, a zárkózottságot, a patrikularizmust; a kasztszerűséget pedig abszurdumig tuhajtották.

A német városokban leginkább tünt ki ez az elzárkózottság; ez a rideg elkülönzési hajlam, mely a nemzet külön-

böző rétegeit egymástól szétválasztá s nem engedte egy testté összeforrni. De megvolt ez a vonása az olasz városoknak is s ez a két állam népeinek jelleméből eredt, a mint hogy már az maga sajátos dolog volt; hogy ez a két állam apró fejedelemségekre volt szétosztva, mintha teljesen hiányzott volna náluk is, mint a görögöknél az egység egyesülés iránt való az az érzék, a mi a magyar és szláv fajokat oly erősen jellemzi.

A francia és angol városok már sokkal inkább föl birták fogni az összetartozandóságot, az állami egység érzetét s nem váltak szét gazdasági és családi érdekeik szerint külön államokra, sőt ellenkezőleg a városok óhajtották leginkább a nemzeti egységet. Ellenben a német nemzet egységét éppen a városok önzése, zárkózottsága, továbbá polgárainak, szűkeblűsége akadályozta meg. — A római birodalomnak a városok voltak oszlopai: a germán elemnek éppen városai állották a 70-es évekig útját abban a folyamatban, hogy majdnem ezer éve sem bir egységes nemzet lenni. Az erdélyi szász városokat tévesen ítélik meg e tekintetben; ők épúgy elzárkóztak volna a nemzeti egység eszméjétől, ha az egész Erdélyt és Magyarországot németek lakták volna s külön váltak volna német fajrokonaitól is, a mint elzárkóztak tőlünk. Kár tehát őket uton-utfélen bántalmazni. Inkább örvendjünk azon, hogy nem követtük példájukat.

E tekintetben tehát vigasztaljuk magunkat, hogy nem vettük át nyugoti szomszédainktól a szeparatizmust, zárkózottságra való hajlamot; s mi kevés patrikularizmust el is sajátítottunk tőlük, az nem ölte ki belőlünk az együttérzést. Sőt még az a kasztszellem is, a mely fenn jár és kísért bennünket, ez sem volt és lesz képes a magyar városokba bevinni azt a zárkózottságot, a mely az apró német államok városait oly sajátos módon jellemezte.

Igaz, hogy a hazai városokat jó részben idegenek alapították, — de annyival szebb eredménye a magyar nemzeti befolyásnak az, hogy azokból az idegen származású polgárokból, a kik a városi elem alapját képezték, ugyszólván a legmagyarabb és leghazafiasabb központok létesültek.

Nyugoton a városok ugyszólván akadályai voltak a nemzeti egységnek; apró fejedelemségeket csináltak polgáraiak kicsinyes hiúságból és anyagi önzésből, hogy a székvárosok címével és fejedelmek pompájával dicsekedhessenek: ellenben hazánkban éppen a városi elem és, azoknak éppen német, tót, szerb, olasz, dalmát része volt a legáldozatkészebb központja a nemzeti egységnek, egész a 40-es évekig, a mig vetkes könnyelműséggel föl nem zavarták a testvér népek között a századokon át megőrzött hűség egyetértést. És nagyon természetes volt az is, hogy a beköltözött városi elem, mielőtt nyelvében megmagyarosodott volna,

*) Hollósy István dr.-nak „Városaink közigazgatási reformja” című brosrájából.

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Ajánlás.

Ma szól először rólad ének,
 Szép szőke gyermek jól fogadd!
 Hiszen szívem te büvöléd meg,
 Te bírod dalra lantomat.
 Repüljön hozzád lepke szárnyon,
 Szívemből jó, szivedbe szálljon,
 S daloljon vágyamról neked
 Rajongó, édes éneket!

Mert im' egyszerre szenvedély lesz
 Az eddig titkolt vonzalom;
 Szívem jobban ver, jobban érez,
 S magasabban szárnyal dalom.
 A csöndes ábránd tűzzé válik,
 Mely értedégve mindhalálig,
 Heves vágnak hangján rebeg
 Rajongó, édes éneket!

Oly titkon, észrevétlen' nőtt meg,
 Szívem oly lopva vette be!
 És mégis oly bizton szövődtek
 Szép, büvös álmaim vele!
 Képed, neved magát befonta
 Esményeimbe, hév dalomba,
 Az mondat vágyamról neked
 Rajongó, édes éneket.

Meghódolék . . . Rabod vagyok már,
 Igaz vazallod, hű rabod;
 De lásd, adóul e daloknál
 Egyebet én nem adhatok.
 Beléjük öntöm hát szerelmem,
 Hiszen oly gazdag érzelemben,
 S felőled lekesen verek
 Rajongó, édes éneket.

Neked ajánlom ezt a lantot.
 Bármily szerény, igénytelen,
 Talán ad néha tiszta hangot,
 S olykor virága is terem.
 Hisz' úgyis te keltéd danára,
 Neked nyílik minden virága,
 S ha dalra kél, rólad rebeg
 Rajongó, édes éneket.

Ma szól először dal felőled,
 Szép, szőke gyermek, jól fogadd!
 Hisz' álmaimba rég beszöjtöd
 Szép, kedves angyalarcodat.
 Szálljon dalom, repülve szálljon,
 A mig hozzád ér, meg se álljon,
 S daloljon vágyamról neked
 Rajongó, édes éneket!

Buday László.

Barbizon.

Irta: Paul Girard.

Monsieur Polydor Barbizon egy napon,
 mikor a szokottnál mogorvább hangulatban volt,
 ily monológot tartott önmagához:

— Nem természetem ugyan a kíváncsiság,
 mégis szeretném tudni, hogy mit s miként fognak
 beszélni rólam barátaim s ismerőseim, mikor én
 már nem leszek a világon?

De hogyan lehetne ezt megtudni?

. Két hét múlva Barbizon barátai és
 ismerősei a következő gyászszegélyű levelet
 kapták:

„Mély fájdalommal tudatjuk, Mr. Polydor
 Barbizon váratlan elhunytát, ki a Pyrénéekben
 tett kirándulásán egy dühös medvének esett
 áldozatul. — Az engesztelő gyászmise kedden
 reggel a Szentháromság templomában fog meg-
 tartatni az elköltözött drága halott lelki nyugalmáért.”

Felesleges mondani, hogy a gyászjelentést
 maga Barbizon írta. Elutazott a Pyrénéek közé
 s ott gondolta ki azt a furfangos tervet, melynek
 kivitelével megtudja majd, hogy mik történnek
 az ő halála után?

Sajátkezüleg adta postára saját halálának
 híret tartalmazó leveleket. Aztán parókát
 tett a fejére, bajuszt és szakállt ragasztott, ál-
 ruhába öltözött, szóval úgy elváltoztatta magát,
 hogy a fölismertetéstől nem kellett tartania, s
 azzal hazautazott, hogy a saját lelkiüdvéért tar-
 tandó gyászmisén jelen legyen.

Belépett a templomba.

— Sokan lesznek — mondta magában —
 több mint háromszáz levelet küldtem széjjel.

A mise kezdetének ideje egyre közelgett s
 az egész templomban nem volt több öt embernél.

már buzgó hive lett a nemzeti aspirációknak.

Régi hazájokban mindenütt találkoztak apró városkaikban, a fejedelem bőkezűségével, pártfogásával: udvarát a magokénak tartották ugyszólván, s díszével, pompájával polgárai hiúságának hízelt, másrésztől példát mutatott nekik is arra, hogy a kasztszellemet kultiválják egymás között is. — Átköltözvén hazánkba, itt a fejedelem pompáját a nemzeti királyság személyesítőjét nélkülözték s az udvar hiányát ők jobban érezték, mint a szabadságszerető magyarok, a kik egyrészt örvendtek azon, hogy nem kell mitől sem tartani korlátlan szabadságaik élvezetében s nem kell az udvari élet apró kellemetlenségeiben osztozkodniok. — Hogy a felvidéki német városokban legelőnkebben nyilatkozott az osztrák, a bécsi politika elleni gyűlölet, annak egyik oka az is volt, mert ők jobban érezték mint a magyar elem, mely a nemesi kuriákat lakta falvaiban, pusztáin, jobban érezték, hogy a magyar nemzet iránt eme nagyfoku mellőzésben minő megvetés rejlik, a midőn királyaik soha sem tartózkodtak városaikban, sőt azok emelkedésére s építkezéseire majdnem semmi áldozattal nem járultak.

Nagyfoku indolencia kellett a nemzet részéről is ahhoz, hogy ezt nem vette észre; és ha igaz az, hogy Széchenyi indította meg azt a mozgalmat, a melyből a forradalom fejlődött ki, úgy kétségtelennek látszik az is, miszerint az a szomorú tapasztalat sugalta, érlelte meg agyában a reform gondolatát, — hogy látnia kellett a magyar városok ázsiai hátramaradottságát, nomádszerű állapotát, — szemben a nyugati népek fejlett, gazdag és rendezett városaival. — Széchenyi művét avatatlan kezek megakadályozták. Egy pár évtizednek kellett elmúlni, hogy ismét magához térjen a nemzet és folytassa a regeneráció, újra alkotás művét. Ha az új Magyarország kiépítése szívünkön fekszik, keressük ott a kiindulási pontot, a hol Széchenyi végezte; folytassuk ott, a hol ő elhagyta: városaink fejlesztésénél. — Mert éppen hazánkban tapasztalható a városok nagy befolyása a nemzeti és állami egységre. S ha a római és modern kultur államok városaik által birtak az ipar, kultúra, közgazdaság magas fokára jutni s ha Róma világbirodalmának a városok voltak századokig öszszeforrasztó erősségei, — ugy nálunk sokkal szembetűnőbb eredmények bizonyították, hogy ezen évszázban városaink voltak a magyar nemzeti állameszme előharcosai; tehát itt vannak a magyar nemzeti államnak alapkövei.

Igaz tehát, hogy a nyugati államokban a városi élet sokkal nagyobb arányokban fejlődött ki, mint nálunk; de mindannak daczára, hogy még nemzeti fejedelmeinket is nélkülöztük s városaink fejlesztésével éppen nem törődünk — nálunk e nélkül is a nemzeti szellem hatalmasabb, erőteljesebb fejlődésnek indult.

E nélkül pedig a városi élet csupa külsőség, csupa technika.

Hogy óvakodjunk a tüdővésztl?

III.

Hogy tehát a tüdővészre való hajlandóság testünkben ki ne fejlődjék, mindent meg kell tennünk arra, hogy egészségünket ápoljuk, testünk erejét fenntartsuk. Ezt pedig úgy érjük el, ha tiszta, jó levegőben, jó lakásban, kellemes étellel, jó vízzel, nem tulságos sok munkával de nem is hanyagolva, testünket tisztán tartva, s az alvásnak, pihenésnek szentelt időt korhelykedéssel meg nem rövidítve, éljük életünket.

Különösen nagy gonddal kell örködnünk e tekintetben gyermekeink felett. Ha ezeknek táplálása hiányos vagy nem czélszerű, ha lakásukban nem elég jó a levegő, kiváltképen, ha a gyermekek lakóhelye nedves, dohos, (a milyenek nagy városokban főként a pince-lakások, falukon pedig a földbe ásott putrik, vagy az olyan kis ablaku sárházak, melyekben az ágy alatt penész terem), ha testök, ruházatuk tisztítása el van hanyagolva, akkor nagyon kifejtődik bennök az ugynevezett görvély. Az ilyen görvélyes gyermek rendszeren sápadt, vézna, bőre átlátszó, vékony, nyaka vastag, mi a mirigyek megduzzadásának következtében, szeme csipás, (a kötőhártya s a szemhéjszélének gyuladása miatt), ajkai duzzadtak, néha csont, máskor bőrbetegségek gyötrik, igen sokszor fekélyedéssel. Ez a beteges állapot, ez a senyveség igen sokszor a később kifejlődő tüdővész előpostája, minden esetre pedig ha nem ugyanaz, de a

gümőkórral felette rokon természetű nyavalya. Sokszor szomorú örökség a szülőkről, ha azok gyenge testűek, betegesek, nagyon öregek vagy iszákosak, de még gyakrabban annak a következménye, hogy jó levegő, jó és helyes, tápláló koszt vagy jó lakás nem jut a gyermeknek osztályrészül.

Fő dolog a tüdővész kikerülésére természetesen az, hogy vigyázzunk magunkra, ha tüdővész emberekkel kell érintkeznünk. Ha közelről beszél velünk, mindig arcunkra, ruhánkra fújhat egy picziny köpöt, s azt később megszáradtan, por alakban tüdőnkbe szívhatjuk. Ha vele csókolódzunk, ránk tapadhat mérgező köpjéből valami. Ha kezét fogunk vele, csak úgy lehetünk biztosak arról, hogy nem tapasztott ránk kóroanyagot, ha éppen akkor mosta meg a kezét.

Hogy az ilyen, minden vigyázat nélkül érintkezés veszedelemmel jár, azt az élet számos példával bizonyítja. Ki ne tudna esetet arra, hogy ha egy családban valaki tüdővészben megbetegszik, azt nem sokára a család egy másik tagja követte. A férj után sorvad el az asszony, az asszony után az ura. Ezt a közeli érintkezés, s a beteg vigyázatlan ápolása okozza.

Távol legyen, hogy valaki azt vegye ki beszédemből, hogy a tüdővészben szenvedők ápolása elhanyagolandó. Egyáltalában nem. Az, aki betegének gondozásában nem elég serény, Isten és ember előtt bünt követ el, mert meglehet, hogy épen az ő hanyagsága következtében áll be a beteg korai halála. De az ápolónak vigyázni kell tudni a maga egészségére is, s különös gonddal kell lennie arra, hogy a betegről véletlenül testére vagy ruhájára tapadt szenny, nyálka, vagy a beteg bármely váladéka letisztíttassék s megsemmisíttessék.

És ugyan balhit az, hogy csak az szereti és ápolja igazán betegét, ki azt folyvást nyalja, falja és a vele való érintkezésben nem követi a tudományt azokat a tanácsait, melyeket az ilyen alkalmakra megszab.

Mint az eddig mondottakból kitűnik, a tüdővész mérgének kuforrása maga beteg, különösen pedig a beteg köpje, mely midőn megszáradva, por alakúvá válik, a levegőben elterjeszti a betegség fertőztető csiráit.

A tüdővész beteget ennél fogva figyelemzetni kell baja ragadós voltára.

Sokan azt hiszik, hogy ez lelketlenség. De mikor az ember ezt gyöngéden megmondja a betegnek, egyszersmind hozzá kell tennie azt is, — a mi a szent igaz, hiszen sok példa igazolja, — hogy az ő nagy bajából ki lehet gyógyulni.

A figyelmeztetés arra való, hogy a betegek ne köpködjének szerteszét, ne köpjének a padlóra, a falra, valamely butordarabra vagy egyéb tárgyra, hanem használjanak a köpésre valamely edényt.

Legjobb erre egy kis üvegesésze, melybe,

— Mi ez?! nyugtalankodék Barbizon növekedő aggodalommal. Kik estélyeimre jártak, kiknek jó szívvel pénzt kölcsönöztem, kik jóltevőjüknek neveztek, nem tartanak érdemesnek arra, hogy eljőjjenek és imádkozzák lelki nyugalmamért?!

Milyen hálátlanság!

— Még unokaöcsémet sem látom, a ki általános örökösöm lesz! És Henriette, a feleségem, a ki úgy sirt, midőn 15 nap előtt elhagytam, még ő, ah! még ő sem jött el?!

De hátha beteggé lett szegény, halálom hírére? A fájdalom, a veszteség lesújtotta tán? Eh! de hisz majd megtudom.

— Még mindig csak öten vannak, ez szomorú. De ezeket legalább megnézem, kicsodák?

— Az ott legelől egyik lakóm. Milyen derék ember! Nagyon sajnálhat.

— Amott meg a szabóm. — Legjobb kundschafftját veszti el bennem.

— Végre barátaim közül hárman. A jó fiúk! Szeretném hallani a nemes barátok imáját.

A mise véget érven, a jelenlevők elhagyták a templomot. Barbizon követte a barátait, kik egy vendéglőbe tértek be villásreggelire s a szomszéd asztalnál helyet foglalt.

Ekkor a következő beszélgetést hallá:

— Szegény Barbizon!

— Kedves fiu volt!

— Mennyi vagyont hagyott?

— Négy-öt millió frankot.

— Maga szerezte?

— Ő? Pénzt szerezni! Hisz olyan pipogya ember volt!

— Én is olyan hülye bolondnak tartottam.

— Csak egyet nem lehet tőle elvitatni. Kitűnő játékos volt.

— És mi páratlan partnert vesztettünk benne.

— De milyen szomorú véget ért! Borzasztó: egy medve által fölfalattatni!

— Intelligens, finom emberre nézve igen, de olyan baromra nézve, mint Barbizon, szavamra nem!

Barbizon eleget halott.

Futott nejehez. A szobában csak a szobaleányt találta, Henriette nem volt otthon.

— Barbizon barátja vagyok — szólt a leányhoz.

— Hiszen ő meghalt!

— Tudom; e gyász eset bizonyára mélyen elszomorítá özvegyét?

— Hahaha!

— Nem úgy véli ön?

— Hogy nem úgy-e?

— Hát talán nem sajnálja?

— Oh nagyon! Boszankodik, hogy ily váratlanul halt meg, mielőtt egy kis örökséget biztosíthatott volna magának.

— Ah, ah!

— Megdöbbsent ön uram?

— Dehogy... A madame nem szerette Polydort?

— Nem szenvedhette. Hogy is képzelheti

ön, hogy egy ilyen csinos nő rokonszenvezhetett volna olyan csunya és ostoba férfival?

— Ah!

— Ön eltorzítja arcát?

— Semmi... ideges vagyok.

— Hanem önagsága más valakivel lelte gyönyörűségét.

— Ah! volt neki valakije?

— Fialat, szép és szellemes ur. Ma éppen együtt ebédelnek a „Hotel de ville“-ben.

— A helyett, hogy a misémre jött volna — mormogta szomorúan a szegény Polydore.

— Mit mond ön?

— Semmit... Adieu!

A legmélyebb fájdalomtól lesujtva ment lakosztálya felé.

Belépett szobájába, a nélkül, hogy kulcsát elő kellett volna vennie. Az ajtó tárva volt.

Ott találta a házmestert, a mint egy nagy csomó ruhaneműt málházott össze.

— Mit csinál ön itt? rivalt reá.

— Tartozik az az urra?

— Igen. Birói kiküldött vagyok s leltározni jöttem az ingóságokat.

— Nem sok dolga lesz velök az urnak, mert néhai Mr Barbizon örökösei megosztottak már mindenben.

— Dehogy?!

— Nem hiszi az ur? Hát tessék széjjel tekinteni, ha talál-e valamit az ur.

— Igaz! De ön mit mivel itt?

— A megboldogult ruháit szedtem össze; unokaöcsése nekem adta.

hogy a benne összegyűlt nyálka ki ne száradjon mindig vizet kell tartani, még pedig, a ki teheti, egy kis palinkát, vagy egy kis eczetet is töltsön a vízbe.

Az ilyen edényt napjában háromszor-négy-szer ki kell üríteni az árnyékszékre, vagy valamely — a háztól távol eső — güdörbe, s ott földdel kell betakarni. Az edényt a kiürítés alkalmával mindig erősen ki kell mosni kárbolos vízzel, (100 rész vízre 5 rész kárbolsavat vevén,) vagy erős luggal, vagy legalább nagyon forró vízzel.

A műveletlen ember nem nagyon nézi ugyan meg, hová köp, azonban aligha akad olyan rossz szívű tüdőbajos, a ki ha tudja, hogy abban a köpben van az ő betegségének ragadós mérge, ne legyen annyi kimélettel hozzátartozói és általában embertársai iránt, hogy a köpöcsészén kívül máshová is köpködjön.

A tüdővészszel való megfertőztetésnek nemcsak otthon lehet az ember kitéve — azon esetre, ha családjában ilyen beteg van, — hanem ki lehet téve minden olyan nyilvános helyen is, a hol sok ember van együtt.

Köztudomású, hogy a tüdővészesek és általában azok, kiknek lélegző csöveik betegek, néha jó hosszú ideig dologtehetők. Az ilyenek elmennek a gyárakba, a hivatalokba, a műhelyekbe, templomokba, színházakba. Szükséges ennél fogva, hogy minden olyan helyen, hol sok ember szokott megfordulni, köpő-edények legyenek felállítva, borszeszes vízzel félig megtöltve, és szükséges rászoktatni minden embert, az egész közönséget, hogy ha köpni akar, ezeket az edényeket használja.

Ha az ember egy korcsmába, vagy egy palinkás boltba belép, undorodva látja, hogy az ott tanyázók köpjéi, — kik közt pedig igen sok lehet beteg, — a padlón szanaszét hevernek, s később oda száradva, sepréskor a szoba levegőjét megfertőztetik. Ha a hatóság a korcsmák és palinkás boltok tulajdonosait félig vízzel telt köpőedények felállítására kötelezné, bizonyára igen helyesen cselekednék. Ha csak egy ember menekülne is meg az ilyen intézkedés következtében a tüdővéstől, már kifizette magát a dolog.

Én ezek következtében csak helyeselhetném, ha a házak folyosóin mindenütt, könnyen feltehető helyen, lennének félig vízzel töltött köpőedények, hogy a járó-kelők azokat használhassák.

A hivatalokban és az iskolákban, valamint minden más közhelyen szintén kellene ilyen edényeket felállítani, akkor aztán lassan-bizonyosan rászoknának a legműveletlenebb ember is, hogy ne serczeitesse köpjét mindenüvé.

Barbizonnak kedve lett volna feirdítani dühében; de még nem akarta fölfedezni magát.

— És mit csinál Barbizon unokaöcscse?
— Egész nap tánczol.
— Megbolondult?

— Nem az, uram: csak örömben teszi. El van kábulva a nagy örökségtől. Ma este nagyszerű estélyt ad, hogy méltón megünnepelje ezt a szerencsés napot.

Fölháborodva szaladt Barbizon a közjegyzőhöz. — Összes örökösait együtt találta nála.

Közéjük vegyült.

— Mi jögn jött ön ide uram? kérdi az unokaöcs haraggal.

— Általános örökösi minőségem jogán.

— Minő tréfa!

— Nagyon komoly. Barbizon összes vagyónát én öröklöm s én legjobban megérdemlem azt, mert ma reggel egyedül én voltam a misén, mely lelki üdvéért mondatott. Egyedül én sajnálom szegényt.

— Úgy látszik, ön nem ismerte őt, mert különben nem sajnálná nagyon!

— Gazember! — fakadt ki végre Barbizon lerántva parókáját és alszakállát.

Egyszerre hangzott fel a megdöbbenés moraja:

— Barbizon! . . .

— Igen, én Barbizon vagyok, ki mindnyájukat kitagadlak, mert okultam e játékon. És most felemésztem minden vagyonomat. — Adieu.

Ford. K. F.

A tüdővész, — mint már többször mondtam, — igen el van terjedve s tüdővészes beteg sok családban van. És ha az ember vigyáz magára és vigyáz a betegre, el is lakhatik vele együtt. De már annyi józanságának lenni kell, hogy ne csókolja a beteget, ne csókolja különösen annak száját és ne háljon vele egy ágyban.

Ezen kívül nagy figyelemmel kell a gümőkóros beteg ápolójának lenni arra is, hogy bőrén, kivált kezén ne legyenek sebek, s ha vannak, valahogy ezekre ne essék a betegnek valamely váladéka, különösen köpje, vagy valamely fekélyes részének genyedsége. Mert a bőr apró sebecskéin felszívódhatik az ember testébe a betegség mérge, bejuthatnak ezen az uton is a bacillusok a testbe és gümőkört idézhetnek elő.

Minden eszközt, a milyent az ilyen beteg használ, kétszeres gondnal kell tisztogatni, különösen kését, villáját, ivópoharát. Gyakrabban kell rá tiszta ruhát adni, mint az egészséges emberre, szenyest pedig nagyobb figyelemmel kell kimosni. Szobáját is minél gyakrabban szellőztessük és felette tisztán tartjuk.

De a beteg szobájának tisztántartása nem abból áll, ha szárazon, jó nagy port verve, felseperjük a padlót, hanem abban, hogy megnedvesített seprével és vízes törölő ronggyal megtisztogatjuk a szoba földjét; — és rendkívül szorgalmasan vigyázunk arra, hogy ha valamely butoradarabra, ágyra, képre vagy tükörré por szált, azt onnan nedves ruhával letöröljük, gondoskodván arról is, hogy nedves eszközzel a por a szegletekből is jól eltávolítsuk.

Nem lehet helyesnek tartani azt a szokást, hogy sok helyen a porlótörölt a ház folyosóján rázzák ki s az ágyneműt, butort ott porozzák. A por felferése mindenütt kerülendő, egyfelől, mert a por beszívása már magában is hurutot okoz, másfelől, mert a porral szokott a levegőbe s tüdőbe jutni a gümő bacillus. A házak lépcsőit, folyosóit ennél fogva nedves fűrészporral behintve kellene söpörni, s nedves ruhával kellene letörölgetni. Az utcázt sem helyes szárazon éktelen por felferésével söpörni. A hol jó burkolat van, ott legezészerűbb a lemosás, a hol pedig ez nem lehetséges, legalább a seprés előtt okvetlen locsolni kell.

IV.

Ha valaki tüdővészen elhal, mindent el kell követni arra, hogy betegségének ragadós mérge, mely őt megölte, megsemmisíttessék, ha lehet, vele együtt eltemettessék.

Az elhaltak minden olyan holmiját, mely testével szoros érintkezésben volt és nem valami nagy becsű, mint pl. rongyos ruhánemű, szalmazsák és efféle, el kell égetni. Nagyon helyes volna úgy járni el, mint a nagy költő mondja:

„Nem volna-e jobb, mint szokás, halottal
Elásni a köntös, melyet viselt, —
Megsemmisíteni hajlékát legottan,
S utánna nem hagyni fejn semmi jelt.“

Bizony ez volna legjobb. A meghaltak mindenére tapadhatott fertőző mérge. És csak akkor „virulhat az új nemzedék frissen, nyugodtan“, ha bizonyos a felől, hogy a halott betegségének minden csiráját magával vitte.

Hanem azt természetesen senkitől, kivált pedig szegény embertől nem lehet kívánni, hogy becses, értékes tárgyakat megsemmisítsen. Ennél fogva ezeket a betegség mérgevel megfertőztetett tárgyakat, mielőtt használnók fertőtlenekké kell tenni.

E czélből a beteg által használt apróbb szerszámokat kárbolos vízzel (5 rész kárbolt véve 100 rész vízre) jól meg kell mosni. Fehérneműt, mosható ruháit erős, forró luggal ki kell főzni. Nem mosható ruhái, bundája, derékajja, matrácza kengőzzel erősen megfűstöltessenek, még pedig úgy, hogy a kengőz negy-öt óra hosszat járja őket keresztül kasul bezárt szobában.

A meghalt nyoszolyáját, a szobában levő butorokat forró lugos vízbe mártott kefével kell erősen letisztítani, mielőtt valaki az ágyba feködnék. Épen így kett a padlóval bánni, fel kell surolni forró luggal isten igazában. A szobát, melyben betegen feködt az elhunyt, legjobb újra meszelni vagy újra festetni, — vagy a hol ez nem lehetséges, a falakat puha

kenyérbéllel kell végig surolni. Mindenek felett pedig gyakran és hosszasan kell a szobát szellőztetni.

V.

A tüdővész és általában a gümőkór mérge a tudósok állítása szerint más uton is behatolhat testünkbe, nemcsak úgy, hogy a tisztátalan levegővel együtt beszívjuk a gümő-bacillusokat.

Azt tapasztalták nevezetesen, hogy némely tehénnek a teje szintén gümőkórossá teheti a vele táplálkozót. Az ilyen tejet adó tehének természetesen maguk is gümőkórosak.

Ebből az a tanulság, hogy mivel az ember nem mindig ismeri azt a tehenet, melytől az általa használt tej származik, de még ha ismeri is, nem mindig tudja, vajjon nincs-e a tehénnek gümőkórja: soha se egyék az ember nyers tejet, hanem forralva éljen vele. A forralás megöli a gümőbacillusokat.

Már csak kevés mondani valóm van, s azzal bezárom előadásomat.

Szinte hallom azt a kérdést, hogy ha akár szüleitől örökölte, akár helytelen életmódja következtében önmaga megszerezte az ember a tüdővészre való hajlandóságot, mit tevé legyen akkor?

Az én feleletem nagyon egyszerű és világos. A ki magát egészségében bármilyen tekintetben megrendülve érzi, folyamodjék rögtön orvoshoz, és tartsa meg az életrendnek azokat a szabályait, melyeket az orvos neki elrendel. Ne hallgasson azokra az álbölcsekre, kik azt mondják, ne menjen orvoshoz, mert halál ellen úgy sincs orvosság. Halál ellen nincs, de betegség ellen igen is van, és az idejében alkalmazott okos gyógyítás sok embertársunkat hozta már vissza a sir széléről. Az, a ki azt, a mit elvesztett egészsége visszaszerzésére megtehet, nem cselekszi meg, önmaga és családja ellen a legnagyobb mértékben vétezik.

Igyekeztek mindenki egészségét megtartani, de különösen igyekeztek elvesztett egészségét visszaszerezni, mert az egészséges ember többet tehet egy percz alatt, mint a beteg egész nap!

Hirek.

— **(Személyváltozások a város házában.)** A nemrég elhunyt Böhm Manó kórházgondnok helyére kinevezett Kerbolt Pál I. oszt. számtiszt helyett a főispán S a á g h y Kálmán II. oszt. számtisztet, ennek helyére K a u f m a n n Lajost, a lemondott Kalupka Béla helyére Schäffer Antal eddigi végrehajtókat küldte ki ideiglenes helyettesekül. A Ferts Ferencz elhunytával megüresedett I. oszt. irtóki állásra S z i l y István II. oszt. irtókot, a Rözge Antal nyugdíjaztatása folytán megüresedett nyilvántartói állásra V é s z Albert napidijast küldte ki a főispán helyettesül.

— **(A megyei tisztviselők fizetésjavítása.)** A vármegyei személyzet illetményeinek fölemelésére az állampénztárból megállapított 8500 frt s a gyámpénztári tartalék-alapból és útdó alapból rendelt 1580 forint fölosztását a belügyminiszter jóváhagyta, mellőzvéen Sziebert Nándor megyebizottsági tagnak általunk már ismertetett fölebbezését, mely azt kívánja, hogy az amúgy is jól javadalmazott magasabb rangu tisztviselők fizetése helyett a kisebb javadalmazásuakét emeljék nagyobb arányban. Ki volt abban a fölebbezésben számadatokkal is mutatva, hogy milyen aránytalanság van a különféle tisztviselők fizetésében s hogy míg a „nagyok“ úri lábon élhetnek, addig az alsóbbakat előli a csekély fizetés, melyből a drágaság mellett még egy magános ember se élhet meg, nemhogy a családdal bíró. Ki volt mutatva továbbá abban a fölebbezésben az is, hogy a fogalmazói kar, a fiatal gyakornokok és aljegyzők szintén nem részesülnek kvalifikációjukhoz s tehetségükhöz mért fizetésben. Ez az oka aztán annak, hogy a fiatalok nem igen törli magát a közigazgatási pályá után. Pedig az államnak is, a megyének is nagyon, de nagyon érdekében állana, hogy minél több intelligens, s minél intelligensebb elemet vonzana magához nevelvén belőle minél derekabb közigazgatási tisztviselőket. A miniszter azzal ütötte el a fölebbezést, hogy a megye határozatában foglalt megállapodások az ide vonatkozó 1893. IV.

t. cz. rendelkezéseinek megfelelnek. No lám, itt van az állambölcsesség Csiborasszója. Hoznak egy ostoba törvényt, melynek tervezésekor a nagyészű államférfiak a bársonyszékben figyelmen kívül hagyják azt, hogy vannak nyomorúságosan fizetett tisztviselők is a világon, akik falócán ülve körmölnek pár garasért; ezekről tudomást sem véve a magasabb fizetésűeket tolják megint előbbre, mert az ő szemükben csak alispánok, főjegyzők, árvaszéki elnökök, ügyészek stbik vannak. — a kezelő személyzet nem számít. Már most ha ezeknek a bársonyszékes jó uraknak a szemük közé vágják a hibát, azaz ütök el a dolgot, hogy ez a hiba az ezen és ezen törvény rendelkezéseinek teljesen megfelel. Valóban nem tettünk volna föl ennyi humort a magas belügyminisztériumban. Egyébként ennek a rendeletnek a beérkezése — akármilyen igazságtalanságot tartalmaz is — ez egyszer, de csak ez egyszer, jól fog esni a megyei tiszteteknek és hivatalnokoknak, mert egyszerre 8 havi részletet kapnak ki. E boldog állapot első pillanatában elfelednek a mellőzött „kicsinyek“ mindent, elfelejtik, hogy a mostani öröm után jön a nagy kiábrándulás s a régi adósság nőni fog tovább is a kormány s a megváltó dirigálók lelkiismeretének minél nagyobb megnyugvására.

— **(Nyugalomba vonuló törvényszéki orvos.)** Visy István pécsi kir. törvényszéki orvos, ki azóta szolgálja e szakmát, mióta csak a törvénykezés a megyétől megszabadult s királyi törvényszékek léteznek, nyugalomba vonult. Ez alkalommal az igazságügy-miniszter teljes elismerését nyilvánította az agg korában is mozgékony orvosnak.

— **(Halálozás.)** Özvegy Kelemen Ákosné szül. Kelemen Ilona e hó 3-án 30 éves korában elhunyt Pécsen.

— **(Új levélbélyegek a milléniumkor.)** Az északamerikaiak a Kolumbusz-jubileum s a chikágói kiállítás alkalmára új levélbélyegeket készítettek, melyek az „Ujvilág“ fölfedezésének momentumait örökítik meg művészi rajzokban. A budapesti levélgyűjtő egyesület a millénium alkalmából részletes tervezetet nyújtott be mintákkal és rajzokkal felszerelve, Lukács kereskedelemügyi miniszternek, ki azt igen kedvezően fogadta. Valószínű tehát, hogy az 1896. év folyamán alatt a mostani otromba, s a világ legcsúnyább és legrosszabb levélbélyegei helyett mi is olyanféle levélbélyegeket fogunk használni, mint a melyeket az amerikai Egyesült Államok.

— **(A takonykór Szt. Lőrinczen.)** A lovak e veszedelmes betegsége, mely az egész ország gazdaközönségét aggodalommal tölti el, Szent Lőrinczen kiütött, s rohamosan terjed. Mándi bérlő 12 lovát lötték agyon e héten, melyek takonykórban szenvedtek. E takarmányszük világban jó lesz, ha a gazdák Szt. Lőrinczről nem vesznek takarmányt, mert ez a leggyakoribb módja a baj tovahurcolásának.

— **(A M. E. az Al-Dunán.)** A kirándulási bizottság által a napokban kibocsátott uti-programm előreláthatólag meg fog változni, még pedig a kirándulásban résztvevők határozott előnyére. A fehértemplom-aninai részét az utnak ugyanis, — a rendkívül kedvezőtlen vonatkozási lekedések miatt — 3 napra kellett kiterjeszteni, ami, tekintve a 8 napos rövid időtartamot, szerfölött hosszúnak mondható. A kirándulási bizottság azonban, a program szétküldése után is fáradhatatlanul munkálkodik és mindent elkövet, hogy az utat minél célravezetőbbé és élvezetesebbé tegye. Az újabban érkezett információk szerint csaknem bizonyos, hogy a fentjelzett igen szép vidék 2 nap alatt lesz bejárható, s így aztán a rendelkezésre fennmaradó egy egész nap, vagy a természeti kincsekkel pazarul felruházott Herkulesfürdő vidékének tüzetesebb megismerésére, vagy pedig az utba eső nagyobb városokban (Szeged, Temesvár) való hosszabb időzésre lesz fordítható. A jelentkezési határidő leteltekor (aug. 12-én) a kirándulásban résztvevő turisták részére az esetleg módosított programot újból kinyomatják.

— **(Öngyilkos erdőőr.)** Bernits Ignác 51 éves, családostól pécsi erdőőr csütörtökön délelőtt 11 és 12 óra között a diósi dűlőben levő présházában, hátultöltő fegyverével gyomrába lött, s nyomban meg is halt. Tettének okát nem tudják.

— **(A kocsi kerekei alatt.)** Biró József fuvaros pénteken homokat szállított, s a kocsija rudja a Littke-ház előtti lejtőnél eltört. Biró nem tudta a lovakat kormányozni s ezek lerántották az ülésből. A szerencsétlen kocsi a kerekek alá került, melyek alól Littke munkásai szabadították ki. Biró jelentékeny zuzódásokat szenvedett.

— **(Az új színház épülete)** még alig látszik ki a földből. Az egyenetlen s mindenféle földalatti építményekkel keresztül-kasul épített telken nagyon nehéz a rendszeres építkezés. A hátsó rész, mely a régi kórház kertjébe esik, már kibujt a fölszínre, s ott már gyorsabban megy előre a munka a téglafallal és a külső faragott-kő-burkolattal. A királyutezai részen azonban lassítja és — a mi fő — drágítja a munkát az a sok pince és pöczegödör, melyek miatt szédítő mélységbe kell aláhatolni s ott vetni meg a kolosszális épület alapfalát. Hatalmas kőpilotákat kellett előbb leépíteni a mélybe, hogy azokon elfektessék a tulajdonképeni alapfalakat. E lassító munka miatt az épületnek még ez év őszéig tervezett tető alá hozása is kétségessé vált, a költségvetésnek túllépése azonban annál bizonyosabbá; mert a mélységben való falépítés méterenként épp olyan arányban drágább, mint az emeletknél méterenként fölfelé.

— **(A hullaszállítás szabályai.)** A közönség a külföldről való hullaszállítás módzatai felől tájékozatlanul áll s azért nem tartjuk érdektelenné ezügyben a belügyminiszternek épp most kiadott körrendeletében foglalt utasításokat, melyek a következők: 1. Minden hullát melyet a külföldről az osztrákmagyar monarchiába vagy annak területén át kívánnak szállítani, vámmentes és akadálytalan szállíthatása végett hullaszállító levél által kell kísérni. 2. Ezen hullaszállító levelek kiállítására a cs. és kir. konzulátusoknak a cs. és kir. külügyminisztérium által a monarchia mindkét államának belügyi és pénzügyminisztereivel egyetértésben adott fölhatalmazás folytán csak bizonyos konzulátusok jogosítottak. 3. A hullaszállító levél kiállítása az elhalálozási hely illetékes hatósága által megadott szállítási engedély, a hivatalos halottas levél és a hivatalos orvos által hitelesített azon bizonyítvány alapján történik, mely szerint a szállítandó személy nem ragályos kór következtében halt el. Mindezen bizonyíték a hullaszállító levélhez csatolandó. Ezenkívül a hulla szabályszerű koporsózását bizonyító hivatalos bizonyítvány melléklendő. 4. Az osztrák-magyar monarchiába, vagy ennek területén át szállítandó hullák koporsózására és elcsomagolására nézve a következőket kell megtartani: a.) Ha hosszabb ideig (egy heti vagy hosszabb időtartam) szállítás van kilátásban, a hullának konzerválva (balzsamozva) kell lennie. A meleg évadban a hulla konzerválása a körülményekhez képest egy hetnél rövidebb tartamú szállítási időnél is megkövetelhető. b.) Rövidebb tartamú szállításhoz a hulla kettős koporsóban helyezendő el s abban hevederekkel (Gurten) megerősítendő. A két koporsó mindegyikének vagy kemény fából készültnek és bensejében szurokkal jól bevontnak, vagy fémből készültnek kell lennie. A belső koporsónak légmentesen bezárva, illetőleg beszurkolva vagy beolmozva kell lennie; a külső koporsónak mindenfelől jól kell záródnia. A kettős koporsó ezen fölül faladába zárandó. 5. A hulla mellé külön kísérő egyén adandó, a ki utazási igazolványán kívül a fönnebb elsorolt hullaszállítási okmányokat is magával vinni tartozik. 6. A hullának az osztrák-magyar monarchia határára érkezéséről az illető határhatalóságok a cs. és kir. konzulátus által legrövidebb úton értesítendő. 7. Oly egyének hullái, kik a következő betegségek, u. m. himlő, vörheny, küteges hagymáz, ronsoló toroklob, kolera, sárgaláz vagy pestis következtében haltak el, csakis a monarchia azon államának belügyminiszteri külön engedélyével hozhatók be, illetőleg szállíthatók keresztül, mely állam területére, illetőleg területén keresztül a szállítás történik és pedig rendszerint csak akkor, ha az elhalálozás napjától számított legalább is két év lefolyt.

— **(Tisztujtás a ferenczrendiek-nél.)** A múlt héten választották meg a dunán-

tuli ferenczrendi szerzetesek Nagy-Kanizsán kormányzó-testületüket. Tartományi főnökké egyhangulag újra Horváth Lajos eddigi provinciális választott meg. A kormányzók segédtagjai: Rendis Ferencz zágrábi, Vargha Vilmos siklósi, Ángyán Aurél csáktornyai s Bosnyák Vendel varasdi ferenczrendi szerzetesek.

— **(Nyári multság B.-Sellyén.)** A kis Baranya-Sellye szerencsés körülmények között van. A sok egyéb között van mozgékony lelkes fiatalsága, mely minduntalan valami szellemi élvezetben vagy táncmultságban részesíti az ottani nem csekély számú tagokkal dicsekedő intelligenciát. E hó 13-án is zártkörű nyári multság lesz, melyet a fiatalság az uradalom „Zsibót“ nevű erdejében rendez. A szétküldött meghívók egyszersmind belépő jegyül szolgálnak. A főrendezők: Belházy Géza, Kossa Tihamér és Sidlauer Dezső.

— **(Kinek van eladó szőlővesz-szője?)** Már megirtuk, hogy a földmivelésügyi miniszter az eladó vesszőkkel rendelkező szőlősgazdáknak az eladást, a venni szándékozónak a vételt megkönnyíti tendő fölhívta a szőlősgazdákat, hogy eladásra szánt vesszőkészletüket jelentsék be, s ő ezt az ősszel kiadandó hirdetményében teszi közzé. Abejelentést augusztus végéig fogadja el a földmivelésügyi minisztérium. Baranyában Gábor József szőlőszeti és borászati fölügyelő ad kifejeletési iveket, de kaphatók ilyenek a megyeigazdasági egyesületnél is.

— **(Tűz a vidéken.)** Sásdon a múlt héten tűz ütött ki egy szalmás házban, melyet csakhamar lángtenger borított el. A ház padlása szénával tömve már veszélyes mérveket öltött a tűz, mert a legközelebbi ház eresze 1½ lábnyira volt, midőn az oltásra megjelentek egész erővel védekeztek egy múlt századbeli rozoga s még kocsimosásra sem alkalmas fecskendővel. Az oltásnál elsőnek megjelent Selényi Antal járási hivatalnok, kit a pécsiek is ismernek mint kitűnő tűzoltót, Hörnyék községből hozatott fecskendőt s ezzel aztán a tüzet lokalizálta s eloltotta. A község ezért hálás elismerését fejezte ki, mert hogy egy egész utca le nem égett, ezt csak neki s az ő tapasztalt tűzoltórutinjának köszönhetik a sásdiak.

— **(Megdicsért kamarai jelentés.)** Épp a napokban fejeztük be közlését a pécsi kereskedelmi- és iparkamarai jelentés egyes részleteinek, melyekből a laikus közönség sok érdekes adatot olvashatott. A „Köztelek“, ez a kiváló köz- és mezőgazdasági lap, mely az országos magyar gazdasági egyesületnek mintaszerűleg szerkesztett hivatalos közlönye, számról számrá foglalkozik az egyes iparkamarai jelentésekkel s legutóbb a pécsi kamara jelentésével is. E recenzióban szó szerint ezt írja a nevezett lap:

„Rég tett egy hivatalos színezetű jelentés oly kellemes benyomást reám, mint ép a jelen ismertető. Kereskedelmi kamaráink jelentéseinek legtöbbje helyi bajok konstataálásával belödvé, cllapul s száraz statisztikai adatoknál alig szolgált egyebet. Annál inkább jól esik látnunk, hogy a pécsi kereskedelmi kamara jelentése megszerkesztésénél egy magasabb álláspontot foglal el, honnan a kamarai kerület fölött lezajlott egy év eseményei, összefüggésben az egész ország közgazdasági érdekeit érintő ügyekkel, sokkal alaposabban ítelhetők és sokkal világosabban tüntethetők föl, mintsem hogyha csupán saját kerületük kis udvarán tekintve körül, hozzák meg a kereskedelmi kormányt sokban irányító véleményüket.“

Különösen kiemeli a recenzió, hogy egyetlen kamarai jelentés sem foglalkozik a német kereskedelmi szerződéssel, s a jelentés eme részének közlése után így folytatja a rovatvezető: „Íme a helyzetet mindenestre alaposan mérlegelni tudó testület lesújtó véleménye az annyi előnyt kilátásba helyezett kereskedelmi- és vámszerződésekkel szemben.“ A jelentés többi részére is a leghizelgőbb kifejezésekkel teszi meg dicsérő megjegyzéseit, s végül azt mondja, hogy bár a szokottnál hosszabban ismertette e jelentést, de ez azért történt, mert „méltó volt e jeles és szerkesztőinek diszére való jelentéssel“ szorosabban foglalkoznia.

Művészet, irodalom.

* **Beniczkyné válogatott regényei.** A Singer és Wolfner cég ily című kiadványából megjelentek a 16—19. fü-

zetek, érdekes tartalommal, szép kiállításban, művészi illusztrációkkal. E füzetek tartalma: „Egy szegény leány története,“ „Merész szavak“ és „Herczegi korona.“ Egy egy füzet ára 25 kr. Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

* **Jókai regényei képes kiadásban.** E díszműnek 9—10. füzetei kerültek ki az Athenaeum sajtója alól, mely remekszámba állítja ki a legnagyobb magyar regényíró kiválóbb munkáit. Most a „Magyar nábob“ közlése folyik, mihez Goró szép kivitelű rajzai járulnak, néhol színes illusztrációkkal tarkítva. Megrendelhető füzetenként 40 kr-ával.

* **A magyar irodalom története,** Beöthy Zsolt tudósunk által szerkesztett e kiváló becsű munka a legnagyobb keresletre tarthat számot a művelt magyar közönség körében. E füzetekben megjelenő díszes kiállítású könyvben lesz tetéve története a magyar litteraturának, melyet ismernie kell minden magyarnak, ki arra törekszik, hogy művelt tagja legyen a nagy magyar társadalomnak. Most a 8-adik füzete jelent meg érdekes mellékletekkel, melyek különféle középkori magyar művek egyes lapjait mutatják be színes és egyszerű facsimilékben. Egy füzet 40 kr-ért kapható, s bármely könyvkereskedésben megrendelhető.

* **Magyar nyelvőr.** A magyar tudományos akadémia nyelvtudományi bizottságának megbízásából szerkeszti s kiadja Szarvas Gábor. Megjelenik minden hó 15-ödikén. Ára egész évre 5 frt. A juliusi füzet tartalma: Alakmagyarázatok (Megyek). Balassa József. — A magyar nyelvbe atvett oláh szavak. Szinyei József. — A székely hangrendszer. Steuer János. — A rokonértelmű szók. Radó Antal. — Irodalom. — Tájszó-talozat. Zolnai Gyula. — Helyreigazítások, magyarázatok. — Népvilágománnyok.

* **Ne bántsd az állatot.** Az állatvédő törvényeket elbeszélésekben ismerteti K. Nagy Sándor nagyvárad kir. törvényszéki bíró. Meséket mond el, melyek eredménye igaz. A mindennapi életben leggyakrabban előforduló eseteket 45 kis történetben foglalta össze, s ezeket oly nyelven és alakban beszéli el, melyet szeret és megért a nép s az ifjuság, melynek számára a szerző a könyvet írta. A művet az állatvédő egyesület 200 koronával jutalmazta. Megjelent Rózsa Kálmán és neje kiadásában Budapesten. Ára füzve 60 fillér.

* **Italmérők katechéja.** Utmutató az italmérési engedélyek megszerzése és az italmérés mikénti gyakorlása körül. Törvény és miniszteri rendeletek alapján összeállította: Zboray Jenő, aradi m. kir. pénzügyigazg. számellenőr. Kapható Aradon a szerzőnél 32 kr. előleges beküldése mellett.

Tanügy.

Gyakorlati gazdaság az iskolában.

Alig van ország, melyben a népiskolai oktatásnak nagyobb fontossága volna, mint hazánkban. Oly országokban mint pl. o. Holland, Anglia, hol a természeti viszonyoknál fogva, a rég kiküzdött szabadságnál s egyéb kedvező tényezőknél fogva, századok óta fokként nagyszerű ipar, kereskedelem és ezek folytán élénk forgalom fejlett ki, maga az életfoglalkozás és az emberek sűrűn érintkezése nagy részben kifejté a lakosságban a jelenkori életre szükséges azon műveltséget, melyet a polgárisult nemzetektől századokon át elszigetelt, műveltségben s az egész társadalmi életben nagyon elmaradt és majdnem egészen földművelésre szorítózó népünknek most az iskolai oktatásnak kell pótolnia és megszereznie.

Forgolódtam saját népünk között; egy-szersmind tanulmányozó figyelemmel vizsgáltam néhány német ajku földműves és iparos népünket is. Seholy sem találtam annyi természetes józan ésszt, az elmének oly frissességét, az értelemnek oly tisztaságát, mint a magyar ajku népnél. És mégis szomorúan tapasztaltam, hogy a lassabb eszű német ajku földműves nép sokkal célszerűbben s több eredménnyel gazdálkodik, házát

s egész életét okosabban rendezi be s vezeti, mint a mi józan eszű magyar népünk; helyes életmódjánál fogva szaporodása nagyobb, halandósága sokkal kisebb. A mi községeknek nagyobb része kő- vagy vályog-sátorból álló nomád szállásnak tetszik.

Meggyőződéseim szerint e reánk nézve szomorító tüneménynek két főoka van.

Egyik az, hogy általában a német nép szorgalmasabb, a munkában kitartóbb, takarékosabb és lassabb eszével is többet gondolkodik, mint a magyar. De e bajon is csak a művelődés segíthet; a mi ott már természeti hajlamból történik, azt a magyarnak neveléssel kell megszerezni, az ész és akarat erejével küzdeni le a természeti restségünket. A másik fő ok: a mai életfoglalkozáshoz szükséges s a pusztai, természeti józan ész által nem pótolható ismereteknek és tanultságnak népünknek való nagy hiánya.

Eddigélé népnevelésünkben nem az iskolák nem léte és a nem iskoláztatás, hanem magának az oktatásnak célszerűtlen szerkezete, hézagossága és tökéletlen volta volt a legnagyobb baj.

Fölfogásom szerint nálunk eddig a népiskolai oktatásnak a nép művelődésére kiható csekély gyakorlati hatása az oktatási rendszer két főhiányának tulajdonítható. Első hiány az, hogy a legtöbb népiskolában a vallástanon kívül nem tanítanak egyebet, mint írni, olvasni és tökéletlenül számolni. Az írni, olvasni-tudás még nem műveltség, hanem csupán csak eszköz a műveltség megszerzésére.

Második és a legfőbb hiány, hogy a népiskola növendékei leendő életfoglalkozásukra semmi kitanítást sem nyernek. Épen azon ismeretekből nem szereznek semmit, melyekre egész életükben legnagyobb szükségük van.

Midőn a csemete-növendék a kisedővadásban elérte a kellő életidejét, hogy onnan a már kissé komolyabb népiskolába kell átlépnie, akkor az új iskolai pálya már nem tűnik föl előtte újdonság gyanánt. A renhez, az illedelmes magaviselethez lévén szokva, mily könnyebbég az ily tanuló növendéket oktatni, vezetni! De már itt az iskolát akképen kellene szervezni, hogy ne csak bibliának, számvetésnek, írásnak, olvasásnak lenne iskolája, hanem még az életben megkívántató szakértelemnek, szorgalomnak és becsületességnek is gyakorlati tanuló helye lenne. Ez okért óhajtandó, ha minden népiskola mellett megfelelő térségű kert is volna az iskolások részére. Ebben a tanulók a tanító fölügyelete, vezetése alatt már csupa testi mozgás kedveért is, de főképp a szorgalmas és becsületes munkássághoz szoktatás végett foglalkoznának facsemeték ültetésével, ojtásával, kerti vetemények ápolgatásával, megismertetésével; valamint a külső gazdasági művelés gyakorlatának alapfogásaival, a váltógazdaság némi megismertetésével s rendszerével. Ugyanazért kinek-kinek, a korosabbaknak főképpen, adatként ki néhány □méternyi tér, melyet velük elosztva 4—5 tábláskára, a különemű gabona, takarmány és más kereskedelmi növényekkel vettetnék be velük. Nem érnék-e el ezzel megfelelőleg a szorgalmat és a becsületes munkásságot a nevelésben; vagy ezen iskolai rendszer által nem növekednének-e a gyermekekben koronként az ismeretek s a vágy az okszerűbb gazdálkodás után? Valóban alig lehet kételkedni. Ehhez a méhészet, szederfa, selyembogár, gyümölcsfa, szőlő tenyésztésnek ismertetése járulhatna.

Azért tehát, ha csakugyan e részben is célzott akarunk elérni, mindezek a gyermekek első fogékonysági korában beohtandók lennének, s ezek által a tünység, henyesség, kicsapongás alkalmait is elkerülnék és megtalálnák még ily fiatal korban is az eszközöket, melyek az élet

rögös pályáin őket a jólétre, a vagyonosságra, az erkölcsös magaviselethez vezetik.

De eme elsorolt ajánlatok ismét csak úgy tehetnék meg sikeres hatásukat, ha a tanítók már előre a képezdékben szintén kiképezve lennének az ilyféle tanítás módjában; mert a nevelési, oktatási módokat előbb maguknak a tanítóknak kell megszerezniük, hogy azután ők is azokra a növendékeket megtaníthassák.

Továbbá alkalmas eszköze a kellő nevelésnek: a vasárnapi iskola, melyben a kerti s külső gazdasági gyakorlatok még inkább ismétlendők. Majd csak így lehet elérni, mit a hazai nevelés révén oly régóta sóvárogva óhajt.

F e h é r e g y h á z i.

Magyarország középiskoláinak története. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Magyarország közoktatásügyének ismeretére és fejlesztésére fontos rendeletet adott ki, melyet valamennyi tankerületi főigazgatóság megkapott. Az a rendelet célja, hogy Magyarország középiskoláinak teljesen áttekinthető történetét megteremtse a millennium idejére. Számos iskola van eddig is, a mely máris megírta a történetét, s az értesítőjében közreadta. De ezek talán nem teljesekek, nem egy megállapított rendszer szerint készültek. Most a miniszter rendelete értelmében ezeket ki kell egészíteni, kibővíteni; azoknak pedig, melyek még nem írták meg történetüket, most kell pótolniok ezt a hiányt. S a rendelet meghagyása szerint a millenniumi ünnepség esztendejében, az 1895/96-iki tanévi értesítőben az egész ország iskolái kiadják történetüket, melyekben a miniszter intenciója szerint különös súlyt kell helyezni arra, hogy az iskolák történetére és fejlődésére vonatkozó okiratok lehetőleg egész terjedelmükben és eredeti szövegükben közöltessenek.

VEGYESEK.

Brillians és gyémánt ékszerek, úri és női aranylánczok, legszebb és legfinomabb arany és ezüst órák, ezüst evőkészletek és disztárgyak. Arany karlánczok és jeggyűrűk, úri és női gyűrűk, brillians opal, corall és granat nyakfűzerek, francia salon iroda és ébresztő órák gyári áron kaphatók **Schönwald Imre** ékszerésznél Király-utca Hattyu épület.

Csarnok.

Sétáim a szabad természetben.

III.

Írtat: Fuchs Acám.

(Folytatás.)

Bármiképpen történt Glaukosznak tengeri istenné való átváltoztatása, bárhogyan teljesítette a kövi róza a villámhárító szerepét, annyi tény, hogy a Crassulaceák családjával való közelebbi megismerkedés nekünk csak előnyre szolgálhat. Vannak ugyan családok, vannak egyes emberek, kiktől annál inkább idegenkedünk, annál jobban irtózzunk, minél jobban s közelebből tanuljuk ismerni azokat. Rút, neveletlen és belső érték nélküli teremtetések azok. Nem úgy van ez a növényesaládoknál. Minél behatóbban ismerjük azokat, annál nemesítőleg hatnak reánk; annál jobban érezzük magunkat hozzájuk vonzódnak. A Crassulaceák családjának említett két tagja vagy a kis és nagy Aizoon már azért is vonja figyelmünket magukra, mivel a vastag, husos, nedvtartó levelein a talaj terméketlenségét és a nyári hőség okozta szárazságot rajtuk észre venni nem lehet. A terméketlenség- s nagy szárazságnak daczára csupa élet, csupa elevenesség e két növény. A tartósságuk bámulandó. Ezek a mértékletesség és megelégedésnek valóságos mintaképei. Azon jellemző sajátossággal bírnak, hogy lemezükön kevés a sejtnyílás; ez által és mivel továbbá a belső sejtszövetbe vezető nyílások különös elrendezésüknel fogva a vízpárolgás megakadályoztatik, azért képesek a nagy szárazság daczára is a belső nedvgazdságukat megőrizni és a legszárazabb talajban, kőfalakon, sziklákon és háztetőzön élni, ott ele-

gendő táplálékot találván. Hej, miért nincs a magyarországi néptanítónak ily testi szervezete?! A 300 frt fizetésminimummal mily boldogan élhetne! Azon növények legtöbbjei, melyeknek gyökerei mélyen be nem hatnak a talajba, rendszeresen csak néhány napig élhetnek nagy szárazságban és víz nélkül; ellenben a borsos szaka és a kövi rózsza nagy ellenállási képességgel bírván, nem hervadnak oly hamar. Aki herbariumot állított össze, tudni fogja, hogy a kövi rózsza hetekig élhet a szárító itatópapiros között, sőt mi több, virágzik és érleli gyümölcseit is a növényprés alatt. A téli hideg sem árthat neki; legfőleg megpirul kevésbé a nagy hidegség következtében. A kövi rózsza valóban megérdemli az Aizoon = örökélő elnevezést. Nézzük meg közelebbről! A rövid hajtások számos, többnyire gömbölyű rózsagot képeznek. A szép, tövelű rózsagokból emelkednek ki az egynyári, gyertyaegyes erős, husos, 0-3 m. magas kocsánok. A rózsagot képző levelek 0-02-0-03 m. hosszúak, rövid hegyben végződnek és a szélén prémeselek. A kocsánon és ennek levelein látunk rövid, mirigyes pihészórt. A rózsaszínű virágok kiterpesztett vagy visszagörbült ágacsokan vannak. A csészelevelek és szirmok csillagalakban terjeszkednek ki. A szirmok szálasak s hegyesek és 2-3-szor hosszabbak a csészeleveleknél. A szirmok száma 12-20 között variál; a porodák száma többnyire 2-szer annyi. Aki a nyár közepén a magas hegyeket, a Kárpátok és Alpekek hegyes vidékét bejárta, bizonyára csodálkozva látott a sziklán vagy nagy kőtuskón gyertyaegyes, szépen virító növényeket, melyeknek egész testük úgy tetszett, mintha többékevésbé kékszöldre vagy biborpirosra lett volna festve. Ezek valóban a kövi rózsának fajtestvérei. Hadd viruljanak, hadd örüljenek a magas hegységek szabad lakói, miközben közszemlémet folytatom a természet háztartásában!

Útközben láttam, miképen ütötte, verte a durva s tudatlan kocsis a terhes szekeret húzó lovait. E durvának nagy szerencséje, hogy én csak közönséges halandó és nem rendőrfőkapitány vagyok. A kegyetlenség netovábbjának daczára a lovak megálltak, néhány percig kipihenni akarván a nehéz munka fáradságait. Pihenni? Nyugodtan állani? Úgyám, ha az utánuk repülő lóbögyök (Oestrus equi) megengedték volna. Majd a durva kocsis, majd a bögyök kineztek a hasznos s fáradt lovakat. Ki nem ismerné ez alkalmatlan, tarka ruházatu, hártás szárnyukat? A hol lovak vannak, ott ők is tartózkodnak. Könnyen fölismerhetők. A lóbögyök teste karsu, hegyben végződő és rozsdasárga szőrrel fedett, a hátrészen s pedig a testgyűrűk mindegyikén fekete háromszögű folttal tarkálva. Szárnyai és szárnypikkelyei fehérek; előbbieken egy barna keresztcsík és a szárnyhegyeken két barna folt látható. Ugyan mit kereshetnek e tarka hártás szárnyuk a fáradt lovak lábain? A forró szerelemnek jötevő malasztjával és annak természetes következményeivel megtelve, nagy gond- és elővigyázattal keresnek alkalmas helyet a leendő kedves utódai számára. A bögyök petéit a ló mellső lábaira rakja, minek következtében az állat viszketést érezvén, nyelvvel lenyalja és elnyeli azokat. Az elnyelt és így a gyomorba került petéből kibuvik az álca; ez befúrja magát a belső gyomorfalba és ott él, táplálkozik és növekedik, míg bábbá átváltozott, a midőn aztán az ürülékkel a testből kiválik és a ganajban marad, míg tökéletes bögyölyvé lesz. Száz meg száz bögyölyálca élődik némelykor egy lögyomorban anélkül, hogy az állatoknak kárt okoznának. Azonban hiszem, az ottlétük még sem számítható a lónak kellemességei közé. Amit a lóbögyök a ló mellső lábain tesz, azt teszi a marhabögyök, poczik vagy poczók (Oestrus bovis) a szarvasmarha hátán. Ugyanis ez a tojófulánkjával kis sebet ejt a szarvasmarha hátán és abba teszi petéit. Ennek folytán támadnak itt tályogok vagy eves kelevények, melyeknek evesedéséből az álca táplálkozik, míg megnőtt és onnét kimászva a földre vagy a ganajba esik, hol bebábozza magát. Némely marhának van 15-20 ilyen eves kelevénye; de a paraszt tudatlanságában nem csak hogy nem szedi ki az álczát, hanem e körülményben látja s ismeri föl a marhának jószágát. Bizony nem megbízható fölismertető jel ez. Noha az állat egészségének nem ártalmas, mégis a bőrnek átlukasztása csökkenti annak értékét. A juh-bögyök (Oestrus ovis) rakja petéit a juh és kecske orrára, hol

nagy fájdalmat okoznak az állatnak. A házi állataink félnek a bögyölytől és ismerik már azt a repülés által előidéztet dongásáról. Midőn az ellenség közeledik, akkor a szarvasmarha farkát föltartva dühösen fut a víz felé vagy az istállóba; a juhok pedig körben összeállanak s fejeiket mélyen a föld felé tartják úgy, hogy a bögyök az orrokhoz nem juthat könnyeden.

Sokat tanulhatunk az állatok életéből. Menjünk csak ki a szabad természetbe és figyeljük meg őket! Nem-e csodálatos az, hogy a lóbögyök petéit épen a ló, és nem a tehén mellső lábaira rakja? Nem látunk-e ebben az észtevékenységnek bizonyos nemét? Ez kétségen kívül áll. A legalsóbb állatokban legesekeleyebb szellemi nyilvánulástól kezdve egész a magas emberi kiképzettségig találjuk a legkülönbözőbb fokozatot és pedig úgy, hogy minden magasabb állatkör épen oly fokozatos fejlődést mutat szellemi tehetségeiben, mint ezt a testalkotásban is észleljük. Hogy az állatok meggondoló tehetséggel bírnak, arról élénk tanúságot tesz a többi között a sirásó döngész is. Ez kiki előtt ismeretes bogár, melynek életmódját a gyermek már az iskolában tanulja ismerni. De bár ne tanulná az iskola falai között csak, hanem künn a természetben is; többet tudna belőle. Aztán a hangyák és méhek munkái s tettei mi mellett bizonyítanak? No, de erről máskor, midőn egyszer hangyabóly vagy méhkas melleltemgyek.

A kápolnához közeledvén, leültem az ott levő padok egyikére. Előttöm feküdt, kissé a földre mélyedve, egy nagy mézskő. Ezt helyéről elemelve, láttam a rovarok álcájához hasonló állatot. Neve: ezerlábu. (Forticula auricularia.) Lassan fölemelvé először testének hátsó részét s néhányszor maga körül csapkodva, láthatóan boszankodott, hogy őt édes álmából fölzarvarták; már bocsánatot akartam kérni ő kegyelmétől, midőn csakhamar összeszedte magát és futott, máshol keresvén sötét helyet; mert ezen állatok kerülnek a világosságot. Az alacsony és közönséges fajzat irtózik a világosságtól és való igazságtól, él a sötétségben, hogy ártson és rontson. Valóban különös legény az ezerlábu. Hosszukas, hengeres, puha, simuló, mozgékony és barna színű teste fejből és azután következő számos gyűrűkből áll. Fején egy pár csápot visel; szemei egyszerűek; szájrészei rágók. Az üldözés elől hamar s ügyesen menekül, mihez számos lábai nagy szolgálatot tesznek. Nincs ugyan ezer lába, azért mégis szép számban vannak a gyűrűzött testhez növe. Noha a testnek belső szerkezete a rovarokéval megegyező, a gyűrűzött teste miatt azonban mégsem tartozik a rovarok közé, hanem fajrokonaival külön osztályt képez az ezerlábu. Peték által szaporodik, melyeket a nőstény a földre vagy rothadt fába rak; a kikélt lárvák kisebbek mint az anyaállat s csak három pár lábuk van; fejlődésük alatt többször vedlenek, miközben testgyűrűiknek s lábainak száma szaporodik. Balgatagság azt hinni, hogy az ezerlábu vagy fülbemászó avagy fülbogár, mint tévesen nevezni szokták, szándékosan fölkeresi a fűben nyugvó vándornak fület azért, hogy bele mászszék. Ezt nem teszi; ő olyan ártatlan, olyan félénk, hogy legkisebb neszre már megfutamodik. Megfogva pödördeden összegöngyölgődik s kellemetlen szagu sárga nedvet bocsát ki. Így védekezik. Meglehet azonban, hogy fogságba kerülve, emberi fülbe menekült és ott fájdalmat okozott, mi által sok előtt örök időre gyűlöletessé vált.

Igy az előítélet még a legártatlanabbat sem kiméli, hanem ezt is elítéli és tönkre teszi. De ilyen az ember; csak külső látszat után ítél, nem veszi magának a fáradságot a dolog mélyébe hatni, a jobbat és az elrejtett belső értéket fölkeresni.

(Folytatása köv.)

Közgazdaság.

A termésbecslések. A magyar közgazdasági érdekek önzetlen képviselője, a „Pester Lloyd“, újabb tanubizonyságát adta annak, hogy mennyire szívén viseli a haza érdekeit akkor, midőn azok összeütközésbe jönnek az ő általa képviselt osztály érdekeivel. A német „Nationalzeitung“ egyik közelmúlt számában utalva arra, hogy Magyarorszában az ideai száraz tavasz folyamán sok búzát kiszántani kényszerültek, az ország össztermése —

daczára, hogy a megmaradt búzák jó termést adnak — a középben alul marad. A valóban megfelelő hír természetes következménye lett volna, hogy a berlini tőzsdén a buza ára emelkedik. Na de azért van „Pester Lloyd“-unk, hogy ez a gabona-közvetítők érdekeivel ellenkező, de az ország javát szolgáló hír hitelre ne találjon s ama hazánkban már rég divó szokást megváltoztassa, hogy a hereskedő olcsón vásároljon de majd drágán adjon el. Alig, hogy a hir a „Nationalzeitung“-ban megjelent, siet a „Pester Lloyd“ a véleménye szerint teljesen a légből kapott állítást megczáfolni, nehogy az általa annyira óhajtott, baisse a gabonaárakban hirtelen hausse irányzattá változzék. A földmívelési minisztérium közhitelességű adataira támaszkodva, kimutatja, hogy Magyarországnak az idén búzából is, az árpa, bab, kukoricza és kapásnövényekből meg feltétlenül jóval középben felüli termése lesz. Ha a „Pester Lloyd“-nak egyéb hiteles adatok, mint a földmívelési minisztérium jelentései rendelkezésére nem állanak, úgy kár volt az abszolút igazság kiderítésének örve alatt a gabonaárak kedvező konstellációja reményétől is megfosztani a magyar gazdát. A „Pester Lloyd“ e hire mint halljuk, élénken foglalkoztatja a bécsi és berlini gabonatőzsdét s hogy a gabonaárak alakulására nagyobb hatással nem volt, csakis az időközben Német és Oroszország között kitört vámháborúnak köszönhető. Elégé sajnós, hogy a „Pester Lloyd“ ismert czélzatu közleményei a külföldön még közhitelre találnak, különösen persze ha azok a földmívelési minisztérium kimutatásaival fűszerezve, melynek megbízhatóságáról maga a „Pester Lloyd“ van legkevésbé meggyőződve, de mert most ép czáfolatul előránthatók, felhasználja azokat, még azon kiegészítéssel, hogy bizonynyal nagyobb lesz a termés, mint azt a földmívelésügyi minisztérium kimutatja. A régi ismert nóta. Aratás idején, midőn a személyes hitel hián megszorult gazdának sok bajlódással keserűen megszolgált keresményén tul kell adnia, a „Pester Lloyd“ a világért sem mulasztaná el a legrozsásabb színekkel ecsetelni az országszerte kedvező terméskilátásokat, de a mint az eladó készletek java része a közvetítő kezekbe kerül, jön a kiábrándulás, a vidéki tudósítások tele csalódással a jónak vélt s rosszul beütött terméseredmény felől s mind ezt csak azért, hogy most már a fogyasztó befolyásoltassék, újra a közvetítő minél nagyobb anyagi hasznára. Mert a „Pester Lloyd“ által méltóan képviselt a termelő és fogyasztó minél busásabb megvámolásából élőködő közvetítő kereskedelem véleménye, mondjuk meggyőződése szerint olyan, mint a szorgalmas méh, mely virágról-virágra közvetíti a termékenyítő himport s mint ez a virágnál a termékenyülésre, úgy a közvetítés a kereskedelemben nélkülözhetetlen, elfeledi azonban, hogy a közvetítés ép úgy mint a méh, a himpor alapos megdézsmálása mellett a virágot mézétől is fosztja meg, ez pedig, legálább az előzőnél fölösleges. (K.)

— **A pécsi sertéshizlalda heti jelentése** 1893 augusztus hó 1-ső napján. Sertés állomány 4722 darab sertés. Ölésre alkalmas 441 darab sertés. Árak: öreg kövér — — — fillér, fiatal nehéz első minőségű 84-88 fillér, szedett 80-82 fillér kilogrammonként. Páronkénti 45 kg. élet leszámítással. Süldők ára 64-66 fillér kilogrammonként élősulyban. Az üzlet irányzata: lanyha. Takarmány árak: kukoricza 11 korona 30 fillér m.-m., árpa 12 korona — fillér m.-m., kukoricza-dara 12 korona 60 fillér, árpa-dara 13 korona 30 fillér. Darálás-dij 1 korona 20 fillér m.-m.

NYILT-TÉR. *)

Dr. Egrý Dezső

köz- és váltó-ügyvéd

ügyvédi irodája

Pécsett apácza-utcza 17-ik szám alatt van.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Laptulajdonos:

NAGY FERENCZ.

Felolós szerkesztő:

HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

641,714,702. szám.

végr. 1893.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtató az 1881. évi LX t. cz. 102. § a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy a pécsi kir. Törvényszék 3710.
3711, 567, 2429, 10368 és a pécsi kir. járás-
biróság 7321 és 72, és a budapesti kir. járás-
biróság 1163, és a siklósi kir. járásbiróság 72.
1893 számú végzése által Pécset baranyai köz-
ponti takarékpénztár, Ullmann M. Károly,
Rostás Géza, Engeszer Miklós, Biszl és Freind,
Engel Lajos végrehajtatók javára Benyovszky
Manó és neje siklósi lakosok ellen 420 frt, 250
frt, 141 frt, 200 frt, 48 frt 60 kr. 172 frt 70
kr, 145 frt, 210 frt tőke, ennek összes járuléka,
kamatai, per és végrehajtási költség követelés
erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkal-
mával bíróság lefoglalt és 1363 frta becsült 3
ló, hintó, kocsis, lószerszám, disznók és szoba
butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen
eladatnak.

Mely árverésnek 4197, 4005, 3517, 4175
sz. kiküldést rendelő végzés folyán a helyszínén,
vagyis Siklós községében alperes lakásán
leendő eszközzésére 1893-ik év augusztus 8.
napján délután 3 órája határidőül kitűzetik
és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok ezen árverésen az 1881. évi LX t. cz.
107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becs-
áron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881. évi LX t. cz. 108. §-ában megállapított
feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Siklóson 1893-ik évi július hó 24.
napján.

Schreyer János

siklósi kir. járásbirósági végrehajtó.

6075. sz.

tkv. 1893.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. tvszék mint telekkönyvi ha-
tóság közhírré teszi, hogy Baranya megye gyám-
pénztára végrehajtónak Kóra István fegyencz
alperes és végrehajtást szenvedő elleni 28 frt tő-
kekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyé-
ben a pécsi kir. törvényszék területén levő nyug.
szenterzsébet községben fekvő a nyug. szent-
erzsébeti 8. számú tjkvben felvett 499 H. sz.
egész fekvőségre 54 frt + 533 H. sz. egész fekv-
vőségre 62 frt + 577 H. sz. egész fekvőségre
110 frt a 373 számú tjkvben felvett 922 H.
sz. egész fekvőségre 67 frt a 413 sz. tjkvben
felvett 294 hsz. sz. egész fekvőségre az árve-
rést 60 frtban elrendelte, s hogy a fentebb meg-
jelölt ingatlanok az 1893. évi augusztus hó 21.

napján d. e. 10 órakor nyug. szenterzsébeten
a községi bíró házában megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is
eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat-
lanok becsárának 10 százalékát, vagyis 5 frt 40
krt, 6 frt 20 krt, 11 frt, 9 frt 70 krt, 6 frt 70 krt,
6 frt, készpénzben, vagy az 1881. 60. törvény
czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított
és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a.
kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött
kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170.
§-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. tvszék mint tkvi hatóság.
1893. évi mártius hó 30. napján.

Lukrits István,

kir. törvényszéki bíró.

WÄGNER MANÓ
tan- és nevelőintézete

Rákospalotán (Budapest mellett).

Az intézet egy előkészítő tanfolyam, 6 polgári és 8 gymnasiumi osz-
tályból áll.

Szervezete, tanterve és teljes felszerelése a modern paedagogiái elveknek teljesen megfelel. Kitűnő és
buzgó tanterőről gondoskodtam. A tanítás a legjobb módszer és állami tantervek szerint történik. Különös gond
fordítottatik a növendékek szellemi kiképzetése mellett azok testi fejlődésére, mely célra ritka
segédeszközül szolgál a 6 holdra kiterjedő arnyékos parknak testgyakorló és labdázótere, valamint
a jó táplálék és kitűnő ivóvíz. Katonai gyakorlatok. Rendszeres kirándulások. — Növendékek, nemzetiség
és valláskülönbség nélküli, 6 éves kor kőli vétetnek fel. A tanév szeptember hó 1-én kezdődik és június hó 30-án
végződik. Bővebb érteiréssel és prospectussal készséggel szolgál a nevelőintézet igazgatósága.

Rákos-Palota (Budapest mellett, posta-, vasúti- és távirtdai állomás a Budapest Bécs felé ve-
zető vasúti vonalánál).

WÄGNER MANÓ igazgató-tulajdonos.

Minden tévedés elkerülése miatt kényszerítve látjuk magunkat kijelen-
teni, miszerint a

„CONCORDIA“

felvételi irodája **Kis-tér 11-ik számú** Tichi-féle (azelőtt Tallián-féle) ház-
ban van, ahol a n. t. közönség megrendeléseit elfogadtatnak és jól, pontosan
és olcsón szolgáltatnak ki.

Miután mi eddig semmiféle fiókosztályt nem állítottunk föl, úgy a meg-
rendeléseket csakis rendezőnk **Engelmann Károly** úr vállalhatja el.

Kiváló tisztelettel,

„Concordia“

I-ső pécsi temetkezési vállalat.

Krisztián József és társai, Schubársky János, Fischer Simon.

Sel. Kneipp

Nélkülözhetetlen minden háztartásban a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé,

mely babkávé izü. Ez azon el nem ért előnyt nyújtja, hogy a pótlékmentes vagy szurrogátokkal ke-
vert babkávé káros élvezetéről leszoktat és belőle sokkal izletesebb és mellette egészségesebb és
táplálóbb kávé készíthető. — Főülmulthatatlan mint pótlék a babkávéhoz. — Főképp ajánlható nők-,
gyermek- és betegeknek. — Utánzatoktól óvakodni kell. — Fél kiló 2 kr. — Mindenütt kapható.

Valódi csak fehér csomagokban, Kneipp plébános úr arczképével, mint védjeggyel.

Világhírű

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“

féle szivarkapapír

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A Braunstein frères cég csakis Gassicourtban (S. és O.) franciaországban létező saját papírgyárának készítményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerű a legújabb elveken alapuló berendezett telep készítményei a papíripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapír és szivarkahüvely elárúsítására szánt gyáriraktár helyége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papírból készített valódi francia szivarkapapír, valamint valódi francia szivarkahüvely, melynél minden papírtok a „Braunstein Frères“ céget viseli,

Pécsett Alt és Böhm és Reinfeld A. uraknál kaphatók.

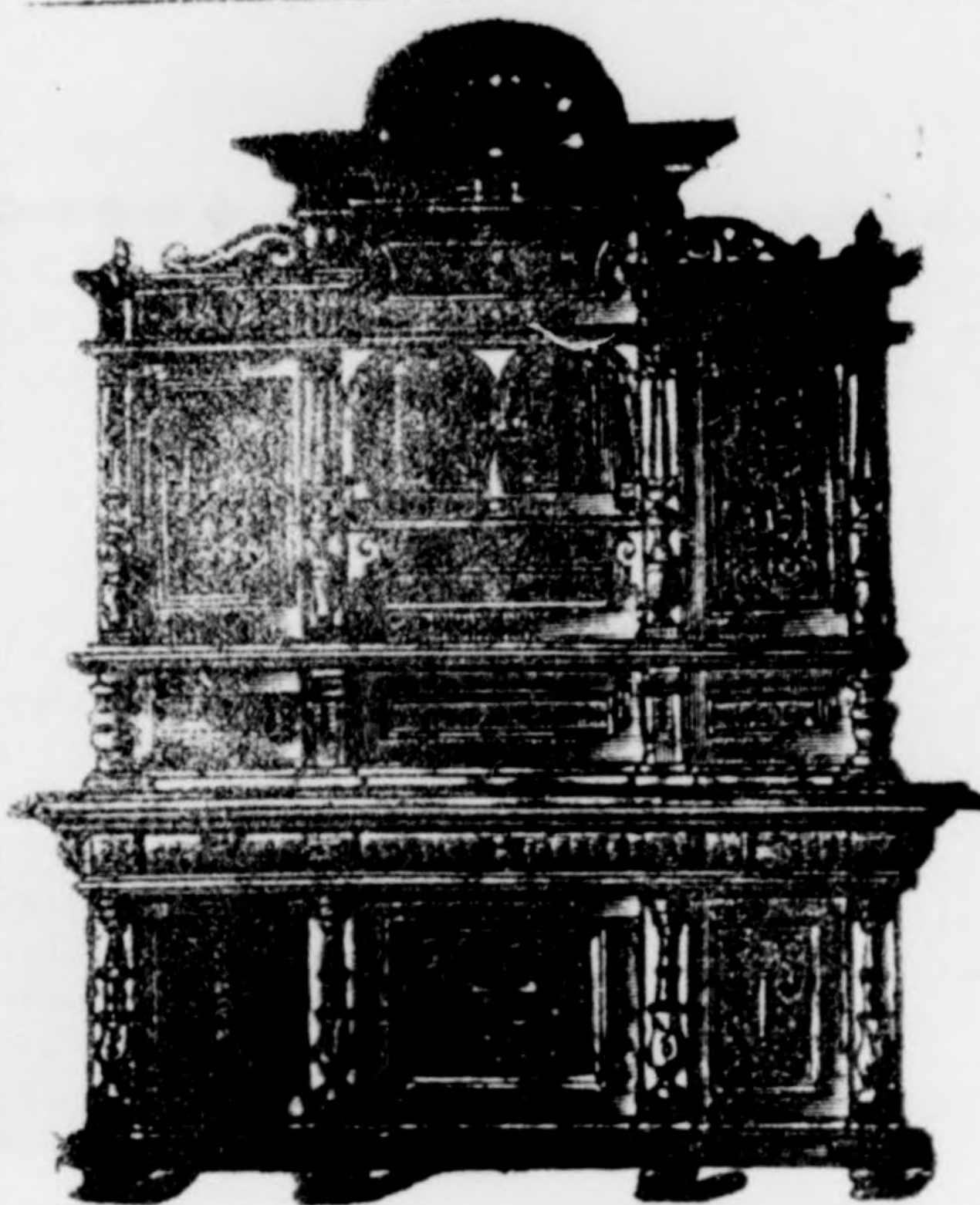
Házak eladása.

Pécsett, Mór-utcza 6. és 8. számú összetartozó

házak,

melyekben egy 4 szobából és egy 3 szobából álló lakás van hozzátartozó mellékelyiségekkel és csinos kert, jutányos árért szabad kézből eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal, Szigeti országot 14. sz.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbitva)

PÉCSETT

Ferencziek-utcza II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű **fa-, vas- és kárpitozott bútorok**, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Zacherlin a legjobb híru szer minden rovar ellen.

A bámulatosan működő Zacherlin ismertető jelei: 1) a lepecsételt üveg; 2) a „Zacherl“ név.

Árak: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 forint. Zacherlin gazdálkodó **30 kr.**

Kapható Pécsett:
Grünhuth és Hirschler főraktár
Alt és Böhm
Köszl János
Eizer János
özv. Reeh V.
Sipőcz István gyógyszerárában
Reinfeld A.
Wertheimer Ch.
Lill János
Lehner és Bakos
Mautner Mór
Mayer József

Mitzky Mór
Präger János
Praindl Gyula
Zsivánovits Károly
Spitzer Sándor fia
Simon János
Herdlein Lajos
Hollósy Adolf
Lill István
Gyimothy Gyula
Beicz Károly
Nick Károly
Zach Károly

Dobszay Antal
Leichtner Mór
Klobucsár Mihály
Kacs Kovics Jenő
Spitzer Jakab
Strausser J.
Wallerstein R.
Weber Ferencz
Póth Vilmos
Pfeiffermann és Schön
Mohácson:
Auber Nep, János
Pretzl Mayer Alajos

Freund és társa
Bachrach Győző
Stranzinger Gyula
Toldy Ignác
Auber Károly
Siklóson:
Paunz Géza
Kürschner M.
Bárany Sándor és társa
Weingoldner J.
Nendtvich Dezső gyógyszer.
Villányon:
Gyimóthy Jákó.